

Štev. (No.) 171.

Chicago, Ill., 20. decembra (December), 1910.

Leto (Vol.) V.

Delavsko gibanje.

— Štrajk čikaških krojačev traja dalje. Mirovne pogodbe, ki se je skrpel komite župana Busseja z zastopniki firme Hart, Schaffner & Marx, so štrajkarji zadnje sredo jednoglasno zavrgli. Krojači in krojačice trdno izjavljajo, da se ne udajo z lepa do kler se jim ne zagotovi glavna zahteva: zaprta delavnica ali strogo unijsko delo. — Policijski hajduki so v četrtek zopet ubili enega štrajkarja, jednega smrtno in 14 drugih lahko ranili. U-mor se je izvršil na N. Wood ulici zgodaj zjutraj, ko je četa štrajkarjev obkolila več štrajkolomcev, ki so šli na delo. Nastal je pretep in detektiv, ki je spremljal skabe, so streljali iz revolverjev v množico. Detektiv, ki je ubil štrajkarja, se izgovarja, da je streljal v samoobrambi. Samoobramba do zob oboroženega policajca proti neoboroženemu delavcu!

— Štrajk krojačev v Milwaukee, ki se je pojavil zadnji teden, je bil končan v treh dneh. Vseh 3500 štrajkarjev se je vrnilo na delo. Štrajkarji so pridobili 54 urni tedenski delavnik, povišanje plače za "overtime" in podvojeno plačo za delo ob praznikih. Tako je v mestu, kjer je delavska vlada, kjer so socialisti na krmilu. Župan sodr. Seidel je takoj drugi dan pisal načelniku policije, da naj skrbí, da se ne bodo policaji vmešavali v štrajk ali na ta ali oni način žalili štrajkarjev. Policija se je morala naravno pokoriti, in posledica je bila, da so se krojaške firme udale. Krojaško delo v Milwaukee je dobro organizirano; 90% vseh delavcev in delavk je v uniji. Organizatorji so pa pridno na delu, da pripeljejo v unijo tudi ostale delavce.

— V Clevelandu štrajkajo tekstilni delavci od unije štev. 732 Združenih tekstilcev v Ameriki. Prižadete so delavnice Friedman-Blair-Farb-kompanije. Štrajkarji zahtevajo priznanje unije, osemurno delo in povišanje plače.

— Žalosten bo letošnji božič med štrajkujočimi premogarji v Pennsylvaniji, kateri se že deveti mesec borijo za svoje pravice. Štrajkarji žive večinoma le od podpore, kar jim pomagajo dobrobrski delavci z drugih krajev. Tuga vlada zlasti med otroci štrajkujočih očetov, kateri se navadno vsako leto vesele božičnih daril, ki jih nosi "Santa Claus". Letos ne bo daril — otroke tolažijo, da je "Santa Claus" tudi na štrajku. Spomnite se štrajkarjev na božične dni.

BLAZNI SISTEM.

— 65 letni Julius Schultz je zadnji teden v neki veliki prodajalni v Chicagu ukradel v usnje vezano knjigo z namenom, da jo proda in si kupi kruha. Bil je naravno takoj prijet. Ko so ga peljali pred sodnika je rekel: "Jaz sem prestar. Svet me ne mara več. Delal sem kot knjigovodja, a ko sem ostarel, so mi rekli, da me ne rabijo več. Drugega dela ne morem dobiti. Ako hočem živeti, moram krasti; ako ne kradem, moram si končati življenje."

— Železniški kralj Carnegie je ponudil 10 milijonov dolarjev mednarodni mirovni organizaciji za vzdrževanje svetovnega miru. Nasprotno so pa svetovne velesile (Anglija, Nemčija, Rusija, Zedinjene države, Francija, Japonska in Italija) samo letos izdale za armado in mornarice \$1.351.000.000 (jedno milijardo in tristo-jedeninpetdeset milijonov) dolarjev.

— V blagajniškem uradu Poljske katoliške federacije — podporne organizacije — s sedežem v Chicagu, ktere duhovni vodja

"MIR LJUDEM NA ZEMLJI, KI SO DOBRE VOLJE!"

MIR LJUDEM . . .

Božič je zopet tu. Krščanski svet praznuje rojstvo Krista, ki je dejal: "Pustite male k meni."

Hozana, slava Bogu na višavah . . . mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje . . . pojejo duhovniki in verniki v mnogostevilno različnih krščanskih cerkva. Praznujejo rojstvo Krista, ustanovitelja krščanstva, ki je učil: "Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe!"

Ali kje je najti praktično po naukih Krista med oficijelnimi zastopniki krščanstva in verniki, ki ponosno izjavljajo: "Mi smo kristjane."

V splošnem nikjer! Pravo krščanstvo danes le še tli med posameznimi kristjani, ki so vzeli nauke Krista resnim, in živi med socialisti, ki smatrajo tožbo Krista: "Ljube imajte svoje bratce, ptice v zraku imajo svoja gnezda, sin človeka pa ne vé, kam bi položil svojo trudo glavo, za resno."

Tisoč in devetsto let je minolo kar se je rodil Krist in izjavil, da so življenjski pogoji boljši za diavo zver, kot za sina človeka, če je človek proletarec, siromak, dasi je Bog ustvaril človeka po svoji podobi in ga postavil gospodarjem zemlje.

je škof Rhode, so prišli na sled velikanskemu pomevanju. \$81.000 manjka.

— Ameriška zveza za zakonodajo ima v svojem poročilu, ktere-ga, predloži letnemu zboru v St. Louisu 29. t. m., statistične podatke glede zdravstva med delavstvom. Po teh podatkih je v Zed. državah 13 milijonov delavcev bolnih na eni ali drugi bolezni vsako leto.

— V ruskih ječah se nahaja čez 200.000 moških in ženskih je-tnikov. Med temi je več kot polovica revolucionarjev in simpatizerjev revolucije. Veliko število revolucionarjev je v zaporih že od leta 1905 izza oktoberskega manifesta.

— Državni tajnik Ballinger je nedolžen kot novorojeno dete. Tako je čitati v poročilu preiskoval-ne komisije, ki je imela preiskati njegovo afero in dognati, je li Ballinger slepar ali poštenjak.

Kdor je verjel, da bo preiskovalna komisija spoznala Ballingerja krivim, je bil zelo naiven, ali pa zelenec, ki ne pozna šeg in navad ameriških kapitalističnih političarjev.

Že v mesecu juliju je prinesla čikaška "Tribune" odlomke iz poročila ve ine, v katerih je bilo čitati slavošpeve Ballingerju, njegovim obtožiteljem pa levite.

In danes imamo iste razmere na zemlji, kot ob času, ko je živel Krist in razširjal svoje človekoljubne nauke.

Sin človeka ne vé, kam bi položil svojo trudo glavo!

V Chicagi je 45 tisoč krojačev in šivilj na štrajku. Štrajkajo tudi še premogarji v Westmoreland okraju. In štrajke imamo tudi drugod in v raznih industri-jelnih strokah.

Tekomi štrajka krojačev in šivilj v Chicagi, se je v krogu štrajkarjev rodilo pet sto otrok. Tvorničarji, ki večinoma pohajajo krščanske cerkve, ki izjavljajo, da so kristjane, da priznajo nauka Krista pravim, so pa obsodili otroke štrajkarjev na smrt. Zgražajo se nad betlehemskim detomomom, zvršujejo pa čikaški detomom. Pa to se vrši po letu 1910 K. r . . .

Seveda niso tako kruti, da bi poslali rabelja z mečem od hiše do hiše, ki bi sekal glave nedolžnim otročičem. Ne! Tako kruti niso! Marveč so še bolj zverski. Obsodili so te otročiče, ki niso žalili še nikogar, da morajo umreti počasi mučno smrt lakote, ker se njih stariši nečejo vrniti v staro sužnost in ker smatrajo resnim nauk Krista: "Ljubi svojega bližnjega, kot samega sebe."

Ballinger je po poklicu advokat in kot tak tudi namazan z vsemi dobrimi "žavbami", ki imajo to lastnost, da človek ne obvisi v postavni mreži. Dokazali so

Kristjanje so obsodili otroke kristjanov na počasno smrt lakote. Nedolžni otročiči morajo umreti, ker je profit — zakladi so v nevarnosti, katere po naukih Krista žro molji in rja.

Hozana, slava Bogu na višavah bodo peli tudi ti tvorničarji v krščanskem zboru in v cerkvi o Božiču. Klicali bodo slava Bogu, ker v imenu Boga morijo nedolžne otroke in redijo svojo denarno mošnjico, ne da bi se jim treba bati, da bi za detomom sprejeli tudi kazen.

Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje, bodo rekli, ko bodo sedeli pri polno obloženih mizah s polnimi železci.

Mir ljudem! Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje, je velikiška laž, dokler lahko človek živi od dela drugega človeka. In hinavec in lažnjivec je vsakdo, ki o Božiču prepeva: mir ljudem na zemlji . . . poleg pa uči ali prizna, da je božja volja, če človek živi o delu drugega človeka.

Mir ljudem . . .

Da, mir ljudem. Ali ta mir bo prišel, ko bo padla kapitalistična človeška družba, na njenih razvalinah se pa zgradila socialistična.

J. Z.

Naši bratje na štrajku nimajo božiča.

Bratje delavci! Sodrugi!

Deset tisoč premogarjev v Pennsylvaniji je na štrajku že deveti mesec. 40.000 krojačev in krojačic v Chicagu je na štrajku že deset tednov. Med zadnjimi je dvaindvajset tisoč delavcev in delavk, kateri stradajo in zmrzavajo s svojimi ženami in otroci vred. V Pennsylvaniji je več tisoč premogarjev — med njimi mnogo naših rojakov — kateri že mesece trpe nepopisno bedo.

Vsa ta armada naših bratov in sester, ki se junaško bori zoper krivične delavne pogoje, apeluje na bratska srca vseh sodelavcev in sodelavk, da jim pomagajo. Oni kličejo na pomoč v — skrajni sili. Oni vedo — in mi vemo — da morajo podležiti, ako ostali delavci ne pokažejo napram njim prave solidarnosti, bratske vzajemnosti. Kapitalisti so dobili že marsikateri štrajk, — ne s policijskimi krepelci niti s krogli iz pušk ameriških kozakov, dobili so s tem, da so čakali z vsakim pogajanjem, dokler niso štrajkarji izstradani sami prišli pred nje — prosit za prešnje delo. Ali naj se to vedno ponavlja?

Kaj naj storimo, bratje delavci? Ali naj gledamo kako stradajo rodbine štrajkarjev, predvsem nedolžna deca? Štrajkar, kateri je samec, že prenese; toda omagati mora vsakdo, ko vidi, da mu žena omedleva slabosti vsled gladi in da joka in prosi kruha majhen otrok. — Kaj naj storimo? Ali se naj zadovolimo z delno podporo, ki smo jo že dali? Jesti je treba vsak dan. Ali naj prezremo naše brate v boju za pravično stvar in kolektamo za bandera, kakšne "sokolske dome" ali Cirilmethodo družbo v starem kraju?

Roko na srce bratje! Vi vsi, kateri ste tako srečni — srečni v smislu kapitalističnega razmer! — da imate stalen zaslužek in da vas čaka boljše kosilo na božič, spomnite se, da je v Chicagu in Pennsylvaniji do trideset tisoč vaših bratov in sester, kateri letos nimajo božiča! Ne prosijo vas dosti. Ne prosijo vas potice, pečenih puranov ali lepoticja za božična drevesca — ne! Prosijo vas samo za par centov, da si preskrbe kruha in kapljo mleka za lačne otroke. Spomnite se jih in pošljite odmah majhen prispevek.

Nam ni treba skrbeti za mrtve spomenike, za mrtve sokolske domove, za mrtva bandera — skrbimo rajši za žive ljudi, naše tovarise, kateri stradajo in prezebajo! Prostovoljne doneske za štrajkarje, bodisi čikaške krojače ali premogarje v Penna., sprejema tudi uprava "Proletarca" in vsak cent se nemudoma pošlje na pristojno mesto.

VOJSKINA MANIJA.

Ameriške militariste in kapitalistične politikarje že dolgo časa drži posebna vojskina manija. Vpijejo o "nevarnosti vojne" na primer z Japonsko, ki se jim zdi neizogibna. Manija se je pa podvojila zadnje dni, ko je vojni oddelek vlade poročal kongresu, da je armada Zed. držav za nič; da republika sploh ni pripravljena za vojno. "Sramota!" vpijejo slugi kapitalizma in delajo načrte kako bi zavarovali deželo pred "sovražnikom." Edward C. Yung načelnik illinoiške narodne garde, skuša pridobiti kongres, da bi odslaj vsako leto dovolil 12 milijonov dolarjev za nove bojne ladije, za pomnožitev vojaških čet na suhem, za kanone in drugo morilno pripravo.

Vojna manija kapitalistov in njih vladnih trabantov bi bila smešna, ko bi ne bila resna. Posledice te norosti bo namreč trpe-lo produktivno ljudstvo in nihče

drugi. Milioni za armado in morilno orožje, katero naj čuva profit in sveto privatno lastnino, a niti centa za stare, onemogle in pohabljen delavce. Ameriško delavstvo ne mara vojne z Japonci niti z nobenim drugim narodom na svetu.

"Mir ljudem na zemlji!" ponavljajo zopet te dni star klic iz svetopisemske legende. Da — "mir" v znamenju kanonov, oklopna in rjoventu po klanju! Ali ni to blaznost?

GIBANJE KAPITALA.

— Iz "notranjih" krogov je-karskega trusta v Pittsburgu, Pa prihaja poročilo, da se zniža produkcija jekla in železa prihodnje leto. Produkcija se omeji na 40 procentov sedanje kapacitete. Ko vzrok se navajajo neodvisne družbe, ktere konkurirajo s trustom. (Zopet umetno omejevanje produkcije in delavčevega zaslužka.

— Swift & Co. podružnica me-sarskega trusta namerava povišati vloženi kapital (capital stock) od \$60.000.000 na \$75.000.000.

— International Harvester Co. ali trust za poljedelske stroje ima letos 90 milijonov dohodkov in čiste-ga dobička 20 milijonov dolarjev.

— Po najnovejšem poročilu zvezinega comptrollerja za denar-ne zadeve je v Zed. državah 27.000 bančnih zavodov, kateri imajo vložnega denarja 16 milijard dolarjev. Med temi je 7000 takozva-nih narodnih bank (first national), ktere so v tekočem letu nar-edile profita 154 milijonov in iz-plačale dividende 105 milijonov dolarjev.

Lorimer je torej opran — čist, kakor angelj med angelji, ki sedi v zvezinem senatu! To je čisto naravno. Lorimer je kapitalist in o njegovih zadevi glede kupljene-ga sedeža v senatu so razsojali kapitalisti. Ali je vrana vrani kdaj že izključala oči?

NAŠ TISK.

Ravnokar smo prejeli iz Milwaukee, kjer vladajo socialisti, socialističen stenski koleadar.

Ta koleadar vsebuje 65 slik raz-nih izvoljenih socialistov v ob-činske, deželne in državne zборе. Dalje so slike milwaške mestne hiše, hiša okrajne sodnice, državni kapitol, kongresa in v sredini je pot, po kateri marširajo ti soci-jalisti v postavodaje.

Koleadar je zelo dekorativen in bi bil vsled tega prav primiren stenski okrasek na domu vsacega socialisti. Koleadar meri 14 x 22 inč in stane samo 25 ct. s poštno vred ter se naroča pri "Political Action" 344 — 6. St. Milwau-kee, Wis.

NAPREJ — NAPREJ!

Ste že naročili za vaš klub ali za vaše društvo kaj iztisov slavnostne izdaje "Proletarca"?

Če še niste, storite to takoj. Ta številka bo posebno dobra za agi-tacijo in propagando.

Vsebovala bo več slik in pod-učnih člankov ter izide najmanj ne osmih straneh.

Do sedaj je posebnih naročil že čez tri tisoč. Clevelandski soc. klub jih je naročil sam 1000 iz-tisov. In vsak dan prihajajo no-va naročila. Društva S. N. P. J. se pridno odzivljajo. Računi se, da se bo te izdaje tiskalo naj-manje 7000 iztisov, katero število presega ves dosedanj rekord vseh slov. časnikov v Ameriki.

Pišite takoj na upravništvo "Proletarca", koliko iztisov te izdaje želite. Cene so označene na prvi strani današnje številke.

Upr. "Proletarac" 2146 Blue Island Ave., Chicago.

Naročajte karte-naročilnice! Koliko naj vam jih pošljemo?

PETLETNIŠKA SLAVNOSTNA IZDAJA.

Izide 3. januarja 1911 (štev. 173) najmanj na osmih straneh. Vsebovala bo najboljši material za socialistično propagando, mate-rial, ki mora vzbuditi najbolj zaspanega delavca. Ta izdaja "Prole-tarca" mora v hišo vsakega slovenskega delavca, samo ako hočete V I!

Cene so sledeče: 10 iztisov (najmanj kar se more naročiti) 40c; 25 iztisov 85c; 50 iztisov \$1.50; 75 iztisov \$2.00; 100 iztisov \$2.50; 200 iztisov \$5.00; 300 iztisov \$7.75; 400 iztisov \$9.00; 500 iztisov \$10.00; 1000 iztisov \$12. — Naročbe je pa treba poslati najkasneje do 25. decembra 1910, da vemo potem koliko iztisov tiskati.

TUKAJ JE KUPON!

Izrežite, izpišite in pošljite ta kupon še danes na upravništvo "Proletarca".

PETLETNIŠKA SLAVNOSTNA IZDAJA. - 1906 - 1911.

Upravništvu "Proletarca", 2146 Blue Isl. Ave., Chicago, Ill.

Sodrugi:—V prigibu Vam pošiljam o \$.....za.....

iztisov PETLETNIŠKE SLAVNOSTNE IZDAJE, ktera izi de 3. jan. 1911.

Ime

Štev. in ulica ali Box No.

Mesto

Država

PROLETAREC
LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA
LJUDSTVA.
IZHAJA VSAKI TOREK.
Lastnik in urednik:
Jugoslovenska delavska tiskovna družba
v Chicago, Ill.
Naročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za
pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.
Opisni po dnevniku. Pri spremembi številke
je poleg novega naznaka tudi STARI naslov.

PROLETARIAN
Owned and published EVERY TUESDAY by
South Slavic Workmen's Publishing Company
Chicago, Illinois.
Glasi slovenske socialistične
organizacije v Ameriki.
Frank Podilpec, President;
John Petrich, Secretary;
Frank Jančič, Treasurer.
Subscription Rates: United States and Canada,
\$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries
\$2 a year, \$1 for half year.
Advertising rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS):
"PROLETAREC"
2146 Blue Island ave. Chicago, Ill.

Dopisi.

Milwaukee, Wis.
Slavno uredništvo!
Različne razmere, ki zaslužijo, da se jih obelodani, našilijo pero v roke, na eni strani pa tudi bojazni, da bi pri "Proletarcu" ne začeli sumiti, da smo po zadnjem zabavnem večeru, zopet lepo mirno zaspali in da so bile vse lepe besede ki smo jih slišali, le bob v steno. Da so šli tukajšnji sodrugi, potem le še z večjo vneto na delo, in da so še v tem kratkem času dosegli nove uspehe, in gredo z vedno večjo močjo in navdušenostjo naprej vzle vsem žalostnim zaprekam od lastnih rojakov, naj pokažejo naslednje vrste, iz katerih se lahko razvidi, kako lahko bi naša naselbina hitela naprej po poti razvoja, ko bi ne bilo toliko praznega frazarstva med nami, ki bijejo v obraz sami sebe, in s tako žalostnimi sredstvi ovirajo izobražbo; u. pajoč, da bom s tem dosegel to: da bodo tisti rojaki spoznali resnico in nam podali roko k skupnemu delu za narod in sploh delavstvo. Enkrat sem že omenil na tem mestu, razkritje zastave pevskega kluba "Zvon"; takrat sem opisal narodnjaško frazarstvo in omenil med drugim to le: minili so lepi govori a minilo je tudi navdušenje. Danes, par mesecev pozneje, ne samo, da ni nobenega navdušenja več, mesto njega je nastopila reakcija: — boj proti pravemu napredku. Može, pri omenjenem klubu očita soc. pev. klubu "Naprej", da se je isti ustanovil z namenom, da uniči "Zvon", kar sami vedo, če hočejo biti resnični, da je laž. Sodrug, ki so ustanovili "Naprej" bili so prej z izjemo pri "Zvonu" njih želje so bile vedno: pripeljati ta klub do tega, da bi se pripeljal dela za izobražbo tudi na drugih straneh, a ne le pri petju. Ko se je zastava naročevala, so omenili, da se za ta denar lahko zelo veliko stori za izobražbo med rojaki, povdarjali so: kaj poma-ga zastava, če pa večina rojakov spi in se ne zaveda. A besede so bile zaman. Danes imamo sicer res lepo zastavo, a ta naš ponos, (kakor se izraža volilec Bergerja v "Gl. N.") bo peljal vsako leto dvakrat narod na en piknik; in ta narod bo čimdalje bolj upognjeno korakal za svojo zastavo, od leta do leta mu bo kapitalizem bolj črpal moči, čili močje bodo postali upognjeni, v njih izmučene-mu telesu ne bo več navdušenja; zastava bo plapolala ponosno kot prej, a le izumirajočemu narodu. Izumirajočemu, ker so oni, ki so sicer zastavo kupili za narod, a so pustili, da se je mladina odtujila od njega, in neče poznati več svojega materinega jezika. Ker so oni, ki so jim pred oči postavili o-gromno delo, ki se ga mora z vse-mi močmi poprijeti, imenovali svoje sovražnike. Iz tega je vsa-akemu razodnemu človeku jasno, da so sodr., ustanovitelji pev. kluba "Naprej" le to storili, kar je bilo njih dolžnost, s tem, da so od-stopili in izjavili: mi smo sociali-sti in naša dolžnost je, da razšir-jamo soc. nauk in njemu posveti-mo vse svoje moči. Vi nečete va-šega stališča spremeniti in ne de-lovanja razširiti, torej pojdite

svojo pot, mi gremo pa svojo. O-mnenjeni sodrugi niso počivali; ustanovili so novi soc. pev. klub "Naprej", "Čitalnico", zbudili soc. klub "Edinost" k novemu življenju. Tamburaški zbor in dram. odsek "Adrija" sta stavila svoje moči v to delovanje, in ta-ko grejo vse te moči skupno za enim ciljem: zbuditi rojake, jih učiti misliti in bojevati. Na dru-gi strani stoji gospodarska zveza, ki gre pod železno roko energi-je in v zvestih moževstvom svojo pot, da tako naše organizatorično delo spopolni, da bo politično in gospodarsko. A od strani kjer se navdušuje za narodno zastavo, pride namesto pomoči le največ-je — če ne nasprotstvo, pa brez-briznost. Zanimanje njih se zbra-ri okoli "Avstr. Ogerskega Mili-tär Vereina". Žalostna istina, ki bo temu ali onemu zelo nepriči-lna, a povedano mora biti, da se položaj zjasni, in da bodo nekat-e rojaki, ki se sicer pri vsaki priložnosti kažejo kot socialisti, a nimajo dosti pojma o njem, ker če bi socializem razumeli le po-vršno, bilo bi njih obnašanje bolj spodobno, vedeli bi, da je solidarnost in disciplina zelo potrebna. Končno bi spreviedli, da za reši-tev delavstva in spon kapitaliz-ma, in ravno tako tudi za povzdi-gov naroda in njega ohranitev tu v tujini, ne zadostuje sama zasta-va, ne zadostuje en par suhopar-nih govorov, ravno tako tudi ne razširjanje podp. društev; to so sredstva, ki so že neštetokrat po-kazale, da nimajo in ne morejo imeti uspeha; ampak da je treba energičnih sredstev, in ta so: Or-ganizacija na političnem in go-spodarskem polju. In s temi sred-stvi deluje naše delavsko izobra-ževalno društvo z vsemi odseki skupno in stori s tem svojo dol-žnost napram rojakom in sebi. Mlačnost in celo nasprotstvo v enih med tistimi, ki bi imeli biti z nami, nas ovirajo in držijo k tlem, a ne bojimo se; tudi med nje bo-do padli žarki vshajajoče svobe-de in jih zbudili iz spanja, in po-tem bode naše delo rodilo lepe sadove, napredek bo zmagal ter pomedel z praznimi frazami in nazadnjaštvom.
Ta dan ni več daleč, treba je le z vsemi močmi nastopiti: vsak po-samezen sodrug, kakor vsak član čitalnice, si mora vzeti v nalogo, da agitira ter povsod razširja de-lavski časopis "Proletarec" in tudi na vseh straneh podpira njegovo delo. Posebno je treba razširjati čitalnico, ker ona je pravzaprav pripravnica za vse naše drugo de-lovanje, v njej se učijo rojaki misliti, učijo se spoznavati potre-bo in korist socializma, ter se ta-ko polagoma spremene iz topih, duševno mrtvih, v zavedne in po-svobodni in višjih idealih hrepe-neče može.
Da ni nikjer skoro toliko prilo-žnosti za nas pospeti se do višje iz-obrazbe, pokazalo se je, ko so se sodrugi sešli dne 26. nov. v Či-talnici, da se odpre prvi debatni večer. Nekaj sodrugov je nasto-pilo in predavalo kratke in raz-umljive stvari o socializmu, na kar se je začela debata, ki je tra-jala do 1/2 12 ure, med tem je za-pel soc. pev. klub "Naprej" ne-kaj pesmi, nakar smo se razšli s sklepom, da se snidemo tu vsako soboto s tem namenom. Vsak nav-zoč je nesel kaj domov, kar se je na nove naučil. Tako bo v prihod-nje še več zanimanja za to stvar, ki bo imela končne posledice, da bo vsak posamezen član postal navdušen in bo rad stavil svoje moči za agitatorično delo, kar je najbolj potrebno, posebno tudi glede našega delavskega lista "Proletarec". Če bi se vsi člani zavzeli za razširjatev našega li-sta, bilo bi kmalu doseženo, da bi bil vsak zaveden član naročnik, kakor tudi, da bi se našel v go-stilnah. Vsak, komur je za na-predk socializma, naj bi razšir-jal tudi njega časopisje, ker naj-hujše in najuplívnejše sredstvo je to v boju proti našemu sovra-žniku, ne le samo kapitalizmu, am-pak tudi proti nevednosti mas. Kapitalisti žrtvujejo velike svo-te, da razširjajo protidelavsko časopisje, ker poznajo njega ve-likanski ulpiv. Mi ne moremo žrt-vovati denarja v toliko, a dosti lahko storimo, če ga razširjamo med znanci in rojaki. Močnejše bo naše časopisje, tem hitreje se bodo množile naše bojne vrste.

Slov. socialisti imamo tu še ve-li-kansko delo pred seboj; primirja-ti se mora, koliko število drugih časopisov imamo, ki se živijo od naših žuljev in zato delajo rekla-mo kapitalizmu, zraven pa še svo-je naročnike zalagajo z naravnost bedastimi dopisi in članki. Delav-ski list "Proletarec" izhaja le na 4. straneh, a vsak posamezen čla-nek je podučljiv. On zastopa ne-ustrašeno naše delavske interese in se bori z nami, a veliko več bi rad in hoče storiti, samo da bo mogoče. Zato sodrugi, delavci, na-krov. Vsi na delo za naš list, spodbujajte rojake k naročitvi, zahtevajte ga posebno po gostil-nah, podpirajte le one, ki so na-ročniki, ki podpirajo naše delo. Posebno sodrugi v Milwaukee, naj to storijo, ker v časopisju, ki se z nami bori imamo najboljšega zaveznika. Če bomo naše časopis-je, t. j. socialistično pomnožili, olajšano nam bode delo, kajti kar sami z besedo ne moremo pojasni-ti in doznati, storil bo naš časopis.
To je eno izmed najboljših sredstev, s katerimi bomo do-speli do sloge in skupnega delo-vanja. Zraven pa je treba tudi gledati, da bo v naših vrstah di-sciplina, ne more se sicer reči, da bi je ne bilo: do sedaj smemo bi-ti še ponosni nato, a vzlie temu še povdarjam potrebo in korist tega. Napadi in vsa nasprotstva nas ne smejo ovirati v našem de-lu; imejmo vedno naš čilj pred očmi, pustimo neumne debate z raznimi nevedneži in poprimo se stvarnega dela. Vspeh nam je gotov. V krogih, kjer se danes še navdušujejo za prazne fraze, bo zavel drug duh, in z njim volja za resno delo. Naše vrste se bojo združile z onimi, in še le potem ne bo več klie, ki sem ga že ne-štetokrat slišal na shodih in vese-licah: "Mi Slovenci napreduje-mo" prazna fraza.
F. N.
Ely, Minn.
Cenjeni sodrugi!
Zopet prihajam z dopisom, da se bo gospoda jezila. Sreča se ra-duje, kedar opazim, da dopis pre-prostega delavca napravi tak na-činek, da se gospoda razjezi, dela pesti, žuga in laže, da bi omilila svojo blamažo.
Najbolj hud je sedaj gospod, ki ni prav britne glave in ki se je za dopis v "Gl. N." najbrž sposodil ime. Vedel sem, da je slab pridigar. Ali nisem pa znal, da je satirik od muh.
Za neumne ljudi je gospod la-hko tako "kunšten", da pripove-dujejo o njemu, da zna delati to-čje. Ali njegovi oslovski dovtipi ne morejo razljutiti mene. Oslov-ski glas ne doseže nebeskih vrat, se glasi star pregovor. Ne verja-mem v pregovore, o tem bi kma-lu zapisal, da je resničen in pra-vomočen. Gospodu nikakor ne gre v glavo, da delavci ne hodijo vprašati za svet frakarstvo na Brockway in v New Yorku, kaj smejo pisati v "Proletarec".
Vem in prepričan sem, da sa-mostojni nastop delavcev žali go-spodo, ki je postavila samega se-be za jeroba delavcem. Pa za po-magati ni. Saj ženiči tudi niso šli vprašati sv. očeta v Rim, če smejo ustvariti letalni stroj, da bodo bolj podobni angelcem, ke-dar se dvignejo kot ptica v zrak. Do sedaj so imeli v zgodbah sv. pisma le angelce prednost, da so jih slikali s peroti. V zgodbah se-danjega veka bodo tudi ženiči imeli na slikah ta ptičji okrašek, kot simbol, da so ljudje po "mi-losti božji" že zadobili nekatere angelske lastnosti in da se bliža-jo dobi, ko bodo postali res bogu podobni.
Ali najsmesnejše je, če človek samega sebe v javnosti razkrije za hinavca. Ljudem, ki so kratke pameti, ki se ne spomnijo zvečer, kaj so isti dan jedli za zajuterk, se kaj sličnega pripeti večkrat. Radi tega tudi ni zameriti "časti-temu" gospodu dopisniku, ki se-daj pere Sakserja v njegovem li-stu, da je že pozabil, da je naj-poglasnejše zabavljal Sakserju, ko sem imenitno napol-sveto gospo-do vlekkel pošteno za nos.
Gospod se jezi, ker nisem takoj povedal, kdo sem, ko sem sedel v škofovi družbi. Ej, fante tako ze-len pa nisem. Če bi kaj takega zvršil, bi ne zvedel nič in gospo-da bi me posadila na cesto. Po-tegniti se da le gospoda — socia-

sti pa niso tako neumni.
Da bi pa dopis več zalegel, se je pa gospod tudi pošteno zlagal. Well, njemu je lahko lagati. Vse žegne ima, pa si lahko tudi vse grehe odpusti. Če je pa kakšen greh predebel, da nad njim nje-govi žegni zgubijo moč, gre pa k drugemu gospodu, ki ima še več-je in težje žegne. Pa še nekaj družega odloči. Po ligvorijanski morali smé gospod lagati, ne da bi bil greh, če laž koristi gospo-dom. V takem slučaju, mu še od-veze ni treba.
Ta zadnji vzrok je menda od-ločil, da je zapisal, da sem prišel beračit za jed. Gospodi sem pove-dal, da nisem lačen, po jedi sem tudi vprašal, koliko sem dolžan. Seveda tako brezpameten pa ni-sem bil, da bi gospodi povedal, da imam toliko denarja pri sebi, da bi škofu, lemenatarju in go-spodu kar za tri mesece kupil repe, ker bi me potem morda še prisilili, da bi kakemu lesenemu in bosemu svetniku moral kupiti čevlje, vzlie temu, da ga ne zebe v oltarju.
Gospod! Ako vas greva porejja sladke repe, pošljite mi račun. Pa ne premastnega. Navihan sem in ne plačam več, kot je navada v restavrantu.
Kavsanje po časopisih pa opu-stite. Spomlad zopet pridem naj-brž na Brockway, pa se bodeva zopet kaj pomenila. Tudi škofa lahko povabite na pogovor. V eni uri se bomo več dogovorili, kot če leto dni pišete v časnike. In če vas bom zopet potegnil te-kom pogovora, se potem nikar ne jezite javno v časnikih, ker se vam vsi pametni ljudje smejejo in vas smatrajo za človeka, ki ima v glavi eno kolesce preveč alj premalo.
Do svidenja!
Tudi F. Sch.
Chisholm, Minn.
Cenjeni rojaki!
Katero zdravilo je najboljšje? Katero zdravilo hitro in brez zdravniška ozdravi delavca? "Proletarec" in socialistični klub!
Čitajte "Proletarec", pa pazno od prvega do zadnjega stavka. Vpišite se v soc. klub in obiskuj-te redno shode in seje in vdeleži-te se razprav.
Zvršite to, pa bodele zdravi kot riba v vodi. Prišli bodele do pre-pričanja, da kapitalistično sužen-stvo mora pasti, ako delavci le hočejo.
Soc. pozdrav vsem!
John Push.

V imenu svetega profita...

Pred par meseci je v Newarku, N. J., zgorela jedna stara tvornica za izdelovanje škatelj. Zajedno s tvornico je zgorelo petindvajset delavk, deklet in omoženih žensk, katerih niso mogli rešiti iz plame-na.
Poslopje je bilo — kakor reče-no — staro in zanemarjeno. Re-šilnih izhodov za slučaj ognja ni bilo. Čemu? Take stvari stanejo denar, gospod kapitalist pa nerad plača in krha profit. Take pove-sti so stare. Zdaj zgori tvornica in sevre se duet delavcev in de-lavk. Drugikrat bruhne plamen v premogokopu in zopet se pečejo premogarji. — Povest je stara. Pa se oglasijo ljudje in pojejo zopet staro pesem o krivici. Zahtevajo nove zakone za varnost delavcev; nekteri celo govorijo o prosekui-ciji kapitalistov. Kdor jih posluša? Kapitalisti se smejejo. Sme-jejo se in — evrejo, koljejo in ubijajo...
Delavke, ki so zgorele v New-warku, so služile profitu. In kaj je človeško življenje v primeri s profitom? Nič! Profit je vse. Gra-bi denar in deni ga v žep! — To je kapitalistu vera, to so mu vse ideje, to je njegov bog. Grabi de-nar! Ne vprašaj: kako? Grabi ga — iztisni ga, kolikor moreš! ne brigaj se če je delavec v ne-varnosti za svoje življenje — de-nar je prva skrb. Naj zgori tvor-nica! Družba za zavarovanje se-izdaj drugo. Naj zgorejo delavci! Dovolj je drugih, ki prosijo za delo; zadovoljni so z vsakim de-lom, tudi če jim življenje vsako-uro visi na niti. Ne skrbi za nje — glej za profit!...

Ako si lastnik premogokopa, kaj ti mar razmere v jami! Grabi profit, dividendo in zahtevaj ve-dno več! Nasuj si žepe z zlatom! — Izmolni, izprežaj ga — naj bo od koder če! Grni denar! — Mor-da kdo poreče, da se ga drži kri... Kaj zato — saj ni tvoja! Denar je denar — krvav ali ne-krvav. Grabi ga! — kaj te briga vse drugo na svetu.
Tako kapitalist v imenu svetega profita.
Ali ni tako, bratje?
— Odkar je bil sodrug Berger izvoljen državnozbornim poslan-cem, so kapitalistični časniki po-stali klepetave stare ženice. V ameriški republiki porinejo kapi-talistični časnikarji še politiko v krog klepetavosti, ki naj bi bila veddar državna veda. Klepeta-vost je forma, v kateri razprav-ljajo špisarski pisarji o resnih stvareh.
Kapitalistični blapec črnila ugi-bajo, če bo Berger prisegel na u-stavo, kot mora prisesti vsak no-voizvoljeni državnozborni posla-nec. Ako tega ne bo zvršil, bo iz-gubil mandat, če pa prisече, bo pa prišel z načeli svoje stranke v konflikt. Tako modrujejo špisar-ski "žornalisti". Na ta način s tiskarskim črnilom vlečejo ljudi za nos. In nikomur se ni treba čuditi, kdor pozna časnikarske razmere v Ameriki, da imamo v deželi "vrlih in dobrih" še veliko številu ljudi, ki so v političnih zadevah tako nevedni, kot novo-rojeno dete. Odkod naj si pa ljud-stvo vstvari jasno sliko v politič-nih zadevah. Mar iz teletarskih člankov in notic, ki prihajajo iz-pod peresa časnikarjev, ki so se prodali kapitalistom?
Kaj je vendar ustava? Kos po-pisanega papirja, na podlagi ka-terega se delajo drugi zakoni, ki pa dobi takoj drugo lice, ako se spremenijo gospodarske razmere. Ameriška republika je že to en-krat doživela, ko se je odtrgala od Anglije.
Ker pa v nobeni državi širom sveta, pa tudi ne v Ameriki nima socialistična stranka v svojem programu odstranitev ustave, ker je prisega na ustavo v vseh drža-vah le formaliteta in ker se na podlagi današnje ustave lahko mnogo dobrega zvrši za delavce, bo sodrug Berger lahko s mirno vestjo prisegel na ustavo, kot so prisegli sodrugi v inozemskih par-lamentih.
Za kapitalistične mazače bi bi-lo boljše, da bi se brigali, če ho-do poslanci kapitalističnih strank tudi zvršili obljube, katere so da-li ljudstvu pred volitvami, kakor da vtikajo svoj nos v zadeve in stvari, katerih ne razumejo ali pa razumeti nečejo.
— Danes se pričakajo pristaki kapitalističnih strank med seboj, kdo je zakrivil naraščaj sociali-stičnih glasov v ameriški republi-ci. Ogromni naraščaj socialistič-nih glasov v zadnji volilni borbi je fakt, katerega ne more utajiti tudi noben jezuit, ki je najbolj podkovan v kazuistiki in schola-stiki. Radi tega ta prepri.
Eni imajo Roosevelta za črno ovco in republikanske "inzurgen-te" za njegove pomagače, drugi pa očita jo ta greh tistim, ki se ni-so hoteli pridružiti "inzurgen-tom." Zopet drugi pa trdijo, da niso zakrivil Rooseveltovi "in-zurgenti" in konzervativni repu-blikanci socialističnega naraščaja, marveč so največji krivci Mark Hana, J. Pierpont Morgan in Ro-kefeller. Socializmu se pa pride-do živga, ako se z odločno na-predno politiko zadnjim pristrže njih ušesa.
Ta boj nas spominja na boj med "Slovincem", klerikalnim listom in "Slov. Narodom", glasilom li-beralne stranke glede socialistič-nega naraščaja na Slovenskem. Pobožni "Slovinci" je pred ka-kimi 15. ali več leti pisal, da je oče socializma liberalizem, ki širi brezverstvo med našim dobrim ljudstvom. Oče liberalizma je pa spet satan v lastni osebi, ki je pri-šel na svet, da dobremu in ver-ne-mu ljudstvu iztrga vero iz srca. Liberalcem pa take primere in na-toleevanje piso bili včas. In neka-ga dne je prinisel "Slov. Narod" vest, da je doktor Janez E. Krek katoliški anarhist, ki ščuva ljud-stvo zoper vladno, imovite sloje in ne pozna nobene vladne autorite.

Slovenski socialisti so čitali, čuli so oba zvona, smejali se in vrsili agitatorično in organizato-rično delo.
In nič drugače ne bo tudi v Ameriki. Mi smo glede prepira v kapitalističnih vrstah tako pra-vični, da so vsi več ali manj go-vorili ali pisali resnico. Mi pri-znamo, da je delo ameriškega ve-lekapitala, ki je gospodarsko po-osebljen v Rockefelleru in Morg-nu, politično pa v Mark Hana, pripomoglo, da raste socialistična armada. Potrdimo tudi, da je pro-paganda Roosevelta proti "bogi-tim malopridnežem" pripomogla mnogo, da je ljudstvo laglje u-mevalo socialistične nauke in agitatorje. Ljudje so se pač odločili, da je boljše pridružiti se socialistom in zgrabit kapitalizem zares, kot pa hoditi za gostobesednim Roose-veltom in le žugati kapitalizmu.
Boržuazni političarji v Ameriki se bodo morali nehoti sprijazniti z resnico, da delavci vidijo prave zastopnike njih političnih pravic in gospodarskih koristi le v socia-listični stranki.
Tako se je završilo drugod, pa se bo tudi v Ameriki!
Neki kapitalistični list piše: "Orodje za dobavo premoga iz zemlje je: kramp, lopata, sve-der, dinamit, kara, delavec itd." Delavec je torej samo orodje in spada med krampe svedre in ta-ke reči! Konj ali mula je veliko več vredna, kajti mule kapitalist ne prištevata med orodje. Delavci so pa s tem popolnoma zadovoljni; ne marajo biti nič več kot samo orodje za kopičenje bogastva ka-pitalistom.
Še samo dva tedna in velika petletniška izdaja "Proletarca" bo poplavila slovenske naselbine koder so se sleherni sodrugi ogla-sili z naročbami. Vse kaže dobro. Pet tisoč iztisov bomo tiskali ta-ko gotovo, kakor gotovo pride 3. januarji. In vsak iztis bo plačan že v naprej. Sodrugi, kateri še niso naročili potrebnega števila izti-sov, naj se takoj poslužijo kupo-na na prvi strani, da ne bo pre-pozno.
Časopisi poročajo, da je od-baenjeni portugalski kraljiček Manuel že "brok" in da živi le ob miloščini bogatih sorodnikov na Angleškem. Ako eks-kralji-ček ne more opravljati kakšnega boljšega posla, mi bi mu svetova-li, da naj vzame lopato v roke in gre kidat cestne grabne. Na ta način lahko postane še dober član človeške družbe.
Kardinal Gibbons je nedavno rekel, da ženske bi morale biti doma pri svojem delu, ne pa sili-ti v politiko. Kardinal je pa poza-bil povedati, kje morajo biti tiste ženske, ktere sploh nimajo svoje-ga doma.
VPRAŠANJA IN ODGOVORI.
Razložite mi zakaj imajo sociali- rdečo zastavo in zakaj sploh ljubijo rdečo barvo. —Eveleth, Minn.
Rdeča zastava je simbol ali zna-menje mednarodnega bratstva. Naj bo delavec ali proletarec be-le, črne, žolte ali rjave polti in kakoršneoli narodnosti ali vere, on ima rdečo kri v svojih žilah. Socialisti z rdečo barvo torej de-monstrirajo, da ima proletarijat vsega sveta brez razlike polti, na-rodnosti ali vere jednake pravice do sadov svojega produkta in da je boj za doseg te pravice med-naroden.
Koko bodo socialisti podružabili tvornice, rudnike itd.? Ali se bo moglo izvršiti mirnim potom brez prelivanja krvi? —Chicago.
Kolektivno last tvornice, rudni- kov itd. bo proglasilo ljudstvo pod socialistično upravo z večino glasov. Kapitalisti se najbrž ne bodo upirali s silo, kajti bila bi nesposamet, upirati se volji večine ljudstva. Spremenitev privatne lastnine v družabno se bo izvršila stopnjama. Industrialna podjetja, ki bodo dokraja monopolizirana, se vzamejo najprej. Država morda tudi ustanovi svoja podjetja, k-tera bodo konkurirala s privatno lastnino dokler zadnja mirnim po-tom ne propade.
Pridirgar: "Blagor ubogim na duhu, kajti — — —"
(Poslušalec) — — — potrebni so popomi!

Stranka

Zvrševalni odbor slovenske organizacije v Jugosl. soc. Zvezi:

John Petrič,
Jože Zavrtanik st.,
Frank Petrič.

Za narodni odbor:
Frank Podlipce,
Mike Kastrun.

NOTA: Vsi soc. klubi naj nemudoma naznani natančni naslov in ime kluba, da se za vse klube naenkrat naroči pečate.

Ste že poslali vsprejemne karte na tajnika v Chicago, ako ne, storite kakor hitro mogoče. Opozorja se, sodruge tajnike, da vedno čitajo kolone "Stranka." Glej predzadnjo številko "Proletarca."

John Petrič.

ZA LIST SRBSKIH SODRUGOV.

Zbiranje doneskov za srbski socialističen list, ki se ima osnovati začetkom januarja, se vrši kakor je razvidno iz "Radničke Straže", prav uspešno.

Tudi slovenskih socialistov je dolžnost, da se na sestankih spominjajo na list naših srbskih sodrugov. Vse prispevke je pošiljati na "Srbski odbor" 2350 Clyborn Ave., Chicago.

KAPITALISTIČNI UMORI.

Deset premogorjev je izgubilo življenje v gorečem rovu v Leyden, Colo., štirinajst milj od Denvera zadnje sredo. Ogenj je nastal v shaftu in se razširil v rov. Isti dan, 14. dec., so eksplodirali plini v premogokopu Bond Coal kompanije v Greco, Va. 26 premogorjev je zasutih in bržkone so že vsi mrtvi. Deset trupel so drugi dan dobili na površje.

Angleški kapitalist: "Položaj ameriškega delavca je res žalosten."

Ameriški kapitalist: "Siromaštvo angleškega delavca je res sramota."

IZZA KULIS RUSKE REVOLUCIJE IN PROTIREVOLUCIJE.

Čudna so pota ruske politike, čuden je ruski absolutizem v dobi, ko segajo konstitucije že čez Turčijo v Perzijo in na Kitajsko, čuden pa je včasih tudi boj ki ga vodi revolucija zoper caristično reakcijo. Brutalnost batjuškove vlade, njene policije, njenih sodišč, združena z nepošteno hinavščino in zahrbtnostjo ustvarja oblike boja, ki bi bile v vsaki kolikaj moderni državi nemogoče. Proti obsežnem špijonstvu, ki ga goji ruska policija z najpodlejšimi sredstvi, se polagoma razvija — revolucionarska protišpijonaža.

In njeno delovanje postaja tako občutno, da prečinja strah prav krepko kosti reakcionarjev.

Ves svet je ostrmel, ko je spoznal v najradikalnejšem voditelju teoretistov Azevu brezsrčnega, krvoločnega izdajca in špiona ruske tajne policije. Že ko so prišle najtajnejše posameznosti njegovega delovanja na dan, je hitelo vprašanje od ust do ust: Od kod morejo revolucionarji imeti tako natančne informacije? Naravno, da je tako vprašala tudi ruska policija in vlada. Saj ni šala; kdor ve za vse podrobnosti Azevovega lopovstva, mora vedeti še več. In res je Bureev začel iznašati dan na dan nova razkritja špijonov, laži revolucionarjev, ki so na videzno stoječi v vrstih zarotnikov, nastavljalj policajske mreže in za štet denar izročali svoje tovariše rablju. Dokumentom, ki jih je objavljala Bureeva, ni bilo mogoče uovarjati. Organi-

zacija tajne policije je dobila s tem grozovit udarec.

A hotela se je maščevati. Slučaj je nanese, da je padel sum na bivšega vrhovnega načelnika policije Lapuhina. Moža so po noči aretirali, dognali so, da je govoril z Bureevim in njegova obsodba je bila s tem zapečatena. A Lapuhin je bil vendar po nedolžnem obsojen. On je pač bil v Parizu in govoril z razkrivalcem špijonaže, a ni mu mogel povedati nič novega, kajti Bureev je takrat že vse vedel in vprašanja, ki jih je predložil Lapuhinu, so bila taka, da ni mogel ta nič drugega, kakor potrditi kar je bilo Bureevu že natančno znano.

Zdaj se pa tudi ve, odkod je Bureev večinoma dobival svoje informacije. Kratka povest je na dlako podobna senzacnemu romanu.

Leta 1888, je padla moskovski policijski organizacija socialno revolucionarne mladine v roke. Na čelu organizacije je stal neki Menjšikov, katerega so pograbil z ostalimi člani. A dočim so mladeniče zapirali v moskovski ječi "suševka", so Menjšikova ločili od njih. Proces trinaštridesetih, imenovan tudi proces Menjšikova, se je dolgo razvil. Štiri mesece je že trajala preiskava, ne da bi bila mogla iztačiti iz ust mladeničev le eno priznanje. Orožniški častniki, ki so vodili to preiskavo, so že obupali. Tedaj so nekega dne pripeljali Menjšikova v suševko in na njih veliko začudenje je jel svojim tovarišem prigovarjati, na nalažejo o sebi, kar jim le pride na misel, češ, tedaj jim sodišče z ozirom na njih priznanje vse odpusti.

Soočtoženci so ogorčeni odklonili ta svet. Vse prigovarjanje njihovih voditelja je bilo zaman. Preiskava se je nadaljevala. Ali kmalu so začeli častniki pri zaslišanju navajati take podrobnosti, da se je zbudil v mladeničih najtežji sum. Postalo jim je jasno, da mora biti med njimi izdajalec. To spoznanje je strašno učinkovalo na mlade idealiste. A zaman so si belili glave, kdo bi mogel biti lopov.

Tedaj je prišel nekega dne mladi Vladimir na zaslišanje. Kakor po navadi je odgovarjal na vsako vprašanje, da ne ve ničesar. Naenkrat mu pravi preiskovalni častnik: "Ta vaša nojeva politika postaja navsezadnje smešna. Saj vendar vemo vse, kar se Vas tiče. Natančno vemo n. pr. kako in v kakšnih razmerah ste Vi zročili Menjšikovu kamen za tisk letakov..." In žandar je začel vso proceduro litografiranja opisavati z najmanjšimi posameznostmi.

Zdaj je bilo jasno, da je bil izdajalec Menjšikov, njih vodja, kateremu so vsi zaradi njegove energije, hrabrosti, hladnokrvnosti in idejne vdanosti zaupali do skrajnosti. Ko se je Vladimir vrnil v ječo, je kriče skozi okno naznanil tovarišem, kaj se je zgodilo.

Kmalu nato je bila razprava. Mladenci so bili obsojeni v Sibirijo, Menjšikov pa je postal agent tajne policije.

Nadarjenemu možu se je odprla sijajna kariera. Sčasoma je prišel v notranje ministrstvo in na čelo enemu najvažnejših oddelkov. Toda renegatova vest ni mogla zaspati. Spomin na dneve poštenega boja so mu neprehodno obujali uradni posli. In njegov kes je postal aktiven. Uradnik, ki je dobival najvažnejše dokumente policijskega oddelka v roke, jih je sistematično prepisoval. Zbiral je prebogato knjižnico konfisciranih revolucionarnih

knjig, brošur, letakov. Glavno pa je to, da je revolucionarji kroge, kadar je le mogel, svaril pred policijskimi provokaterji. Ne Lapuhin, ampak Menjšikov je bil tisti, ki je Burevu izročil material za razkrinkanje Azeva, Tatárova in podobnih gentlemanov. Z ozirom na svoj položaj je moral Menjšikov le z največjo paznostjo in direktnostjo dati revolucionarjem svoja obvestila in svara. Zato tudi razven par zaupnikov v revolucionarnih krogih nihče ni vedel o njem in zato so bila njegova svarila tudi predolgo brezuspešna. Kajti njegove vesti so se morale rabiti z največjo previdnostjo, da bi jim policija ne prišla na sled. Z druge strani so jih revolucionarji, ki niso videli in vedeli, odkod da prihajajo, smatrali za policijsko zvižočnost.

Po aretaciji Lapuhina se je oddelek tajne policije reorganiziral in Menjšikov je občutil, da nimajo nove osebnosti, ki so prišle v departma, popolnega zaupanja do njega. Z vso previdnostjo je poslal svoje dragocene dokumente na Francosko in potem je podal svojo demisijo. Dve leti je že, odkar je Menjšikov sam na Francoskem, kjer zalaga Bureeva z materialom za razkrinkavanje špijonov in provokaterjev, a še le zdaj je prišlo v javnost, odkod dobiva Bureev svoje važne vesti.

Vsako nelojalno sredstvo obrne prej ali slej svojo ost zoper tistega, ki ga sistematično rabi. Vohunstvo, s katerim nastavlja ruska tajna policija limanice svojim žrtvam, se izpreminja v past, v katero se nazadnje sama ujame. "R. P."

SLOV. DELAVCI V SYGANU, PA!

Dne 31. decembra vsi na veselico, ki jo jugosl. soc. klub št. 13. priredi v svojih prostorih. Na veselici bo sviral sloveča češka godba z Bower Hilla. Začetek je točno ob šesti uri zvečer.

Čisti prebitek je namenjen za podporo štrajkujočih bratov v Westmoreland okraju.

Vsak delavec, ki ljubi svojo dečo, svoj dom, se mora udeležiti veselice. Mesece so bratje delavci v Westmoreland okraju že na štrajku. In danes so bolj složni v tem dolgotrajnem boju proti trdosrčnim kapitalistom, kot so bili, ko je pričel štrajk, dasi jih upadli in blede obrazi njih žena in otrok spominjajo vsaki dan, da v hiši kraljujeta beda in glad.

Delavci! Kar se danes vrši v Westmoreland okraju, lahko zadene nas ob priliki.

Vsi do zadnjega na veselico, da vsaj malce omilimo strašno bedo, ki jo trpijo žene in otroci štrajkarjev.

ODBOR.

VPOSLENA HIŠA.

Baš sedaj se deli po dobroznem izdelovalcu zdravilnega grenkega vina, Josip Trinerju, krasen stenski koledar za leto 1911. Koledar kaže na slikah njegovo poslopje od solidno izdelane kleti skozi krasne uradne sobe pa do laboratorjev.

Vsak oddelek te hiše je poln življenja in energije. Koledar je izdelan v raznih barvah in razni notranji kraji poslopja se točno razlikujejo.

En iztis tega koledarja se proti 10 ct. poštnine v poštinih znamkah, pošlje na vsak naslov.

Naslovite vašo zahtevo na Jos. Triner, 1333 — 1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

(3 x).

Najjačji človek.

Eden največjih svetovnih mož je izjavil, da najjačji človek na svetu je tisti, ki more samega sebe kontrolirati, katerega volja je močnejša, nego so njegova nagujenja. Nekteri ljudje se ne morejo odreči nobeni reči. Oni vedo, da njih navade škodujejo njih zdravju, a vzije temu niso drugačni. Pokvarijo si želodec, živce in kri. Če bi se jih odvadilo in bi rabili, za kratko dobo samo Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, bi njih prebavljivost nastala normalna, kri čista, žilve bi postali močni. Rabi ga vedno, kadar čutiš nepravilno prebavo, glavobol, zaprtje, nervoznost, križbol, trganje in krče in sploh kadar čutiš slabost telesa ali periodične bolečine. Rabi ga takoj, kakor hitro zapaziš, da nimaš apetita ali če se ne počutiš dobro po jedi. V lekarnah Jos. Triner, 1333 — 1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Krasen stenski koledar dobiš te, če pošljete 10 ct. v poštinih znamkah.

— Ruska duma je sprejela šolski obvezni zakon. V mestne ljudske šole bodo hodili otroci 190 dni v letu, v šole na deželi pa 160 dni. Učni jezik bo ruski. Le tam, kjer večina ljudstva govori drug jezik, bodo učili tudi drugega.

Nove JESENSKE obleke

v vseh najnovejših
krojih in barvah

\$7.50 do \$25.00

"PRESTO"

najnovejši patentovan ovratnik.

Sukne

po krojih Kerseys, Vicunas, in Tweeds v vseh barvah za moške, dečke in otroke

\$6.50 do \$30.00

LAWNDALE CLOTHING HOUSE
S.W. Corner 26th & Central Park Ave.

Rudolph Layer,
lastnik.

DOBRA, DOMAČA GOSTILNA v Clevelandu, Ohio

J. SVETE po domače pri ZALARJU

6120 St. Clair ave

toči vino, pivo in žganje prve vrste. Smotke prve kvalitete so na prode. Za mnogobrojno poset se priporoča rojakom v Clevelandu, pa, potnikom Lastnik.

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA.

Najpripravnejša in najcenejša parobrodna črta za Slovence in Hrvate.

Regularna vožnja med New Yorkom, Trstom in Reko.

Brzi poštni in novi parobrodi na dva vijaka:

Martha Washington, Laura, Alice, Argentina in Oceania

Druge nove parnike, ki bodo vozili 19 milj na uro, gradijo. Parniki odpeljujejo iz New Yorka ob sredih ob 1 popoldan in iz Trsta ob sobotih ob 2 popoldan proti New Yorku. Vsi parniki imajo brezplačni brozjav, električni razsvetljavo in so moderno urejeni. — Hrana je domača. — Mornarji in zdravniki govorijo slovensko in hrvatsko.

Za nadaljne informacije, cene in vozne listke obrnite se na naše zastopnike ali pa na:

PHELPS BROS. & CO.
Gen'l Agt's, 2 Washington St., New York.

Skladišče

čevljev

za dame, moške in otroke

Domača tvrdka

Izdeluje nove čevlje po meri in prevzame vsa popravilna dela, spadajoča v čevljarstvo obrti!

— Za obila naročila se priporoča al. občinstvu

JOSIP JECMENJAK, lastnik

1831 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

NAJBOLJŠA KUHINJA!

Billiards, Pool Table, Prenočišča za potnike.

Jedi pripravljene po domače.

Odpri po dnevi in po noči.

P. Perić, 1412 W. 18. St., Chicago, Ill.

Slovenec in Hrvatom priporočam svoje moderno brivnico.

FRANK ZORNJAK.

1837 So. Centre ave., Chicago, Ill.

Importiran starokrajški tobak vsake vrste

za cigarete, pipe in žvečenje. Importirane cigare in cigarete. Vse pristno in po zmernih cenah.

VAC. KROUPA,

1225 W. 18th St. Chicago, Ill.

POZOR! POZOR!

IG. KUŠLIJAN

GOSTILNICA

229-1st Ave.,

Milwaukee, Wis.

Ima najbolje pijače in vedno pripravljene prigizke, po ameriških cenah. — Lokalni in potujoči rojak — dobrodošli!

Sodrugil! Priporočaj te hrvatskim delavcem "Radničko Stražo"!

I. STRAUB

URAR

1010 W. 18th St. Chicago, Ill.

Ima večjo zalogo ur, verižic, prstenov in drugih dragotin. Izvršuje tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo niski ceni.

Obiščite ga!

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Isodravniška preiskava brezplačno — plačati je le sdavila, 1924-26 Blue Island Ave., Chicago. Za dne uro: Od 1 do 3 popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago živeči bolniki naj pišejo slovenski.

Slovenec in Hrvatom!

namenjamo, da izdelujemo namovrstne

obleke, po najnovejšem kroju. Unijsko delo; trpešno in lično. V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k spa.

daji v delokrog oprave — oblik. Pridite in ogledajte si našo izdelbo. Z vsem spoštovanjem

1853-55 Blue Island Ave.

Chicago, Ill.

J. J. DVORAK & Co.
UNION CLOTHIERS-TAILORS
BLUE ISLAND AVE.

Slike za Božič

naj se preskrbe zdaj. Nikar ne čakajte predolgo.

Wilke

dobropoznanemu fotografu, ki izdeluje vsakovrstne in najfiniješe

slike: otroke, družine, skupine, ženitve in društvene skupine.

Fotografira tudi zvečer po naročilu.

1438-1440 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

NA VOGALU 14. PLACE.

TELEFON CANAL 287.

USTANOVLJENO 1883.

Izdelujemo obleke po meri po \$20, \$22, \$25.

Prodajemo gotove obleke po \$10, \$12, \$14, \$15.

Imamo veliko zalogo modernih klobukov v najraznovrstnih bojah.

V zalogi imamo tudi veliko zalogo srajc, krat, jank, spodnjih hlač, opank, i t. d.

Za mnogobrojna naročila se priporoča **JURI MAMEK,**
PRVA HRV. TRGOVINA ZA OBLEKE
1724 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Zdravljenje mož v 5 dneh

brez noža in bolečin

Varicocele, Hydrocele

(RAZŠIRANJE ŽIL)

Ozdravim vsacega, kdo trpi na Varicocele, Stricture. Dalje ozdravim nalezljivo zastrupljenje, živčne nezmoglosti, vodenico in boleznit tisočih se možkih.

Ta prilika je dana tistim, ki so izdali že velike svote, zdravnikom ne da bi bili ozdravljeni in moj namen je, pokazati vsem, ki so bili zdravljeni od tucetov zdravnikov brezuspešno, da posedujem le jaz edino sredstvo, s katerim ozdravim vsacega.

Za nevspešno zdravljenje ni treba plačati — le za vspešno. Ozdravim pozitivno želodečne bolezni, pljučna, na jetrik in ledvice ne glede kako stara je bolezen.

Tajne moške bolezni ozdravim hitro, za stalno in tajno. Živčene nezmoglosti, slabost, zguba kreposti, napor, zastrupljenje in zguba vode. Pljuča, nadč... Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim z mojo najnovejšo metodo. ... Ženske bolezni v osadju, belit tok in druge zdravim za stalno. — Zastrupljenje in vse druge kožne bolezni kakor prišče, ture, garje, otekline. — Močni tok in druge bolezni. Prišče in svetuje zastoj. Govorimo slovansko.

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST. CHICAGO
between Randolph and Lake Sts.

Urađuje: od 8 ure zjut. do 8. ure zvečer. V nedeljo: od 9 ure zjut. do 4 ure pop.

ALOIS VANA

— izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.

1837 So. Fisk St. Tel. Canal 1406

Jako važno vprašanje?

"Ali sem že poslal zaostalo naročnino na "Proletarca"?"

Se ne! —

MEDNARODNO MAŠKARADO

prirede

SOCIJALISTIČNE ORGANIZACIJE v Cook Countiju

NA SILVESTROV VEČER T. L.

**v velikanski areni Colizeuma
NA WABASH AVE. IN 15ti CESTI.**

Na tej maskaradi bo zastopanih cela vrsta narodov. Za dobro godbo, ples, pijače vse vrste in izvrstno zabavo bo skrbel v to izvoljeni mednarodni odbor. Razdelilo se bo več dobitkov. Ustopke stanejo pri blaginji pred durmi 50c. Pri upr. Proletarca in agitatorjih 25c.

Brutalni nastop čikaške policije napram štrajkujočim krojačem in krojačicam.

jejo nekatere velike pekarnice in ga rabijo za pecivo. Državni kemiki so dognali, da je v enem kuhičnem palcu te smrdljive jajčje kaše 35—45 milijonov bacilov.

Samoobsebi je umevno, da pečivo, v kateri je ta strup, prihaja le na delavske mize. Bogatini ne živijo kaj takega.

Okrožno zvezno sodišče je izreklo, da v Pennsilvaniji ni trsta za trdi premog. Ker je to izreklo sodišče, moramo tudi verjeti, vzle da se je ljudstvo prepričalo, ako je ena družba zvišala ceno, da so takoj tudi druge družbe poskočile z njo.

Družbe določijo tudi med seboj, koliko sme vsaka družba nakopati premoga in da ne sme druga drugi delati konkurenco.

Mi se ne smemo jeziti glede sodnijske razsodbe. Ako bi sodišče razsodilo v nasprotnem smislu, bi ostalo vseeno vse pri starem. V kapitalistični človeški družbi se trdom ne pride do živega s sodišči.

Naselniški zakon je nečloveško strog. Zakon se glasi, da se izžene take naselneke, ki postanejo breme za občino in državo. Kako merodajni faktorji tolmačijo ta zakon, dokazuje ta-le slučaj: Frida Hochrath, 18 let stara dekle je prišla pred petimi meseci iz Galicije v New York. Dobila je takoj delo v tvornici za izdelovanje pasov. Ker je morala pri delu stati, so se ji vnele noge. Odšla je v Bellevue bolnico. Po nekaj tednih je ozdravila in hotela je ostati v bolnici. Ali dovolili ji niso, da se vrne zopet na delo, marveč so ji povedali, da jo bodo deportirali, ker je postala breme za javno dobrodelnost. Prijatelji iz znanosti so hoteli plačati bolniške stroške za siroti. Ali merodajni faktorji so predložili vladi v Washingtonu, da naj jo deportira. Najbrž bodo dekle tudi takoj deportirali, ko dobijo dovoljenje iz Washingtona.

Ni prvič, da naselniški zakon tolmačijo tako nečloveško. To se je zvršilo že večkrat. Ali vsi slučajji ne pridejo v javnost. Mogoče je več hudodelstev, ki se zvršijo v imenu zakona, kot zločinov proti zakonu.

Gospica Helen M. Gould, potomka ameriške milijonarske obitelji, si je dala zgraditi krasno kopališče, ki stane malenkost 60 tisoč dolarjev.

Koliko delavskih žuljev in srag se drži denarja, katerega ena plutokratska dama potroši za eno samo svojih udobnosti. V mestih hodijo otroci siromakov brez jututka v šolo, milijonarke pa razsipno razpolagajo z denarjem, katerega so zaslužili stariši gladnih otrok.

Vsak gladen otrok in vsaka razsipnost v milijonarskih krogih dokazujeta, da je kapitalistična človeška družba gnala in bolna.

Človek zdravih možganov ne bo dovolil, da bo otrok lačen. Ali kapitalizem je zgradil človeško družbo, v kateri nedolžni otroci umirajo gladi, bogati lenuhi in le-nuhinje pa živijo v razkošju in razsipnosti.

Ali niso socialisti v pravem, ker hočejo vničiti protičloveško in protidružabno pošast kapitalizem? Kdor z nepoštenimi in nečednimi sredstvi napada socialistične nauke in obrekuje socialiste, poleg pa zagovarja kapitalizem, je človek, ki je sodelen novodobnega detomora in o katerem Krist pravi: "Bolje bi bilo, da se mu obesi mlinski kamen za vrat itd."

Teodor Ostrowski, kontraktor (stavbinski podjetnik) v Chicagi je prepisal svoje premoženje \$81.000 poljski katoliški jednoti. Ostrowski je bil blagajnik omenjene jednote in je baje rabil denar jednote — tako trdijo člani omenjene jednote — v svojem podjetju. Da jednota ne bo trpe-la zgrebe, je pa prepisal svoje premoženje nji.

Slovenci jednotičarji. Zopet slučaj in dokaz iz katerih se nekaj lahko naučite.

Ne sumničeni nikogar. Prazna sumničenja delajo le zgago v jednotah. Kedar mislite, da se vrši nekaj nepoštenega v jednoti, katere ste člani, tedaj si priskrbite najprvo dokaze, potem pa primite trdo.

Predvsem pa volite vedno in povsod zanesljive, poštene in značajne člane v glavni odbor, posebno pa v nadzorni odbor in vam se ni treba bati, da bi denar izgini, kar čez noč iz blagajne.

Upošteвайте to na glavnih zborovanjih!

Soldateska v službi mehi-kanskega thrana Diaza je res izmeček človeške družbe. Minoli teden je prišlo do boja med predstražami revolucionarjev in uniformiranimi barabami pod poveljstvom generala Navarro pri Cerro Prieto. Revolucionarji so se u-maknili, pa dosegli svoj namen: vstavili so nadaljno prodiranje uniformirane zveri Navarro. To je pa Navarro tako razkačilo, da je ukazal z bajonetom poklati vse ranjene revolucionarje, prebivalce mesteca Cerro Prieto je pa dal pripeljati pred se in zapovedal vsakega ustreliti, ki se ni mogel skazati, da se ni vdeležil boja. Trideset prebivalcev ni moglo do-prinesti dokaza. Postrelili so jih. V poročilu o bitki pa poroča zver Navarro, da je padlo 60 revolu-cionarjev, na njegovi strani 2 častnika, 12 vojakov, 27 vojakov je pa ranjenih težko. K padlim revolucionarjem je pristel tudi 30 mirnih prebivalcev mesteca Cerro Prieto, katere je ukazal umoriti. Vstavev je bilo le kakih 200, ki so vstavili nadaljno prodiranje vojaške čete broječe tisoč mož. Poročilo o tem boju med vstaš-

kimi in vojaškimi četami doka-zuje, da je Navarro, golo orodje Diaza navadna zver v človeški koži, ki razume z krvoločnimi sredstvi in lažnjivimi poročili spremeniti poraz vladnih čet v zmago.

Predsednik Taft je imenoval nazadnjaka stare korenine Ed-warda Douglasa White predse-dnikom najvišjega sodišča. Najbrž se mu je dozdeval Hughes guber-nator države New York še pre-hud "naprednjak". White je na-zadnjak od pete do glave, mož stare korenine, kateremu so bla-ženi časi, ko je cvetela v Ameriki še sužnost zamorcev.

Najvišje zvezno sodišče bo so-dilo, kot je sodilo do sedaj. De-lavci nimajo pričakovati nič do-brega. Razredna justica bo v sed-lu.

Saj ne more biti drugače. Da-našnji sodniki so odrasli v druž-rih razmerah in imajo o življen-ju, o dolžnostih in pravicah pov-sem druge nazore kot delavci. Ti sodniki naj bodo kot osebe še ta-ko pošteni, vendar ne bodo ni-kdar umeli, da bi moral biti za-kon za vse enak. Sinovi vladarje-čega sloja so in radi tega bo v njih očeh vsak človek manj vreden, ki ima drugo svetovno na-zorstvo.

Večina ljudstva, predvsem pro-duktivni sloji — so pa v proti-slovju z njihovimi navedbami. Njih pravica podleže razredni pravici kapita-listične države.

V besedi razredna pravica se zrcali ves gnjev delavcev do ka-pitalistične človeške družbe. V razredni pravici so delavci na mi-lost in nemilost izročeni podivja-nemu nazadnjaštvu. Razredna pravica lahko vniči vsakega po-sameznega delavca, le proti go-spodarski in politični organizato-rični sili delavcev je brezmočna. S pomočjo organizacije bodo de-lavci tudi odstranili razredno ju-stico.

V nemškem državnem zboru je državni kancelar slisal gorke, ker je hotel zagovarjati brutalen napad policije na štrajkujoče de-lavce v Morabitu.

Socialistični poslanci so mu za-klicali: lažnjivec, nesramnež in pozdravljali ga z fej klici.

Seve, kjer so socialisti v posta-vodajnem zboru, slišijo ministri in državni kancelarji kar jim gre. Socialisti ne vprašajo ministrov kakšni govori in mejklici so jim všeč. Tudi poklonov jim ne dela-jo. To prepuščajo frakarjem.

Privatna lastnina se vzdržuje le z oboroženo silo. — Ruskin.

Čim bolj je država korumpira-na, tem več postav ji je treba (ali pa narobe). — Tacitus.

Potreba je mati socializma.

Vsegasiti: "Le potrpi, bog je

dober. On skrbi še za ptice pod nebom."

Revež: "Mogoče — ali jaz ni-sem ptič."

Duhovnik (na ladji, ktero je zibal ljut vihar): "O kapitan, po-vejte mi, ali je nevarnost res ve-lika?"

Kapitan (mirno): "Da, v eni uri smo lahko že vsi v nebesih."

Duhovnik (trepetajoč): "O, bog nas čuvaj te nesreče!"

Na prvi strani "Proletarca" je kupon. Izreži, izpiši in pošlji ga na naše upravništvo. Ostalo iz-vršimo mi.

Podpirajte socialistično časopisje! Naročajte, čitajte in širite "Proletarca"! Priporočajte hrvat-skim delavcem "Radniško Stražo".

DOBRO SLUŽBO

lahko dobi vsak mladenič ali go-spodična na železnici ali pa pri "brezžičnem brzojavu". Odkar je osemurni delavnik postal za-kon in se množe brezžične posta-je, primanjkuje približno 10.000 brzojavnih vslužbencev. Začetni-ki dobivajo \$70 do \$90 mesečno. Naša šola je pod nadzorstvom vi-šjih brzojavnih uradnikov. Vsem, ki dokončajo šolo s povoljnim vspehom, so službe osigurane. Pi-šite za podrobnosti šolskemu za-vodu, ki vam je najbližji. Nation-al Telegraph Institute, Cincin-nati, O., Philadelphia, Pa., Mem-phus, Tenn., Columbia, S. C., Da-venport, Ia., Portland, Ore.

Stara navada je zdraviti re-matizem, trganje po udih, neural-gijo, zvinjenje itd. z Dr. Richter-jevim "Pain Expeller". Pravi Pain Expeller se dobi tudi v A-meriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenice in se spozna po varstveni znamki s sidrom. Pri kupovanju je treba na to paziti.

Po navodilu slovenske angleške slo-vnice, tolmača in angl. slov. slovarja se lahko vsaki preprosti človek anglešči-ne, kakor jo v navadnem življenju rabi priučil, kar je v tej deželi nujno po-trebno ako hoče kak boljši posel in ne-odvisno živeti. Knjiga v platno vezana stane samo \$1.00 in je dobiti pri

V. J. KUBELKA,

538 W. 145th St., New York.

F. Jansky

zaloga
zlatnine
ur in
veržile
F. Jansky,
3704 W. 26th St.,
Chicago, Ill.

Ako želite dobre čevlje

po zmerni ceni, se oglasite pri

Frank Dedek-u

3840 W. 26th St. Chicago, Ill.

Vse pritožbe

glede uredništva in upravnis-tva naj se pošiljajo direktno predsedniku "Jugoslav. del-tisk. družbe" Franku Pod-lipcu, 604 N. Curtis, Chica-go, Ill.

ROJAKI v Waukeganu!

Če kočete piti dobre pijače in se zabaviti po domače pojdite k

B. Mahnich-u,
714 Market Street, Waukegan.

Pri njemu je vse najbolje. Kdor ne vrjame, naj se prepiča.

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.

Urađuje od 8—11 predpoldne in od 6—9 zvečer.

1842 So. Ashland Ave.

Tel. Canal 476 Chicago, Ill.

Posredovalna pisarna za nakup in prodajo je hiš, stavbišč itd.

PETER MATELIČ,
Skofja ulica št. 10, Ljubljana

(Kranjsko)

ima napredaj različne hiše z in brez vrtov, dalje, koncesionirane obrte

V staro domovino potujočine se pri-poročam, da se zaupno obrnejo na to pisarno.

Domača kuhinja in kavarna

prve vrste je pri

Matildi Žitković,
1805 So. Center Ave., Chicago, Ill.

PRVA SLOVENSKA

Vinarna in Gostilna
v Kaliforniji,

kjer se toči dobra vina in importirano pilsen-sko pivo. Prodaja vina na galone in na drobno.

Ant. Schnabl,

cor. Trumbull ave. in 26. Str., Chicago, Ill

Najboljše in najfinejše obleke

so po nizki ceni na prodaj

pri H. SCHWARTZ,

16—18 N. Halsted St., Chicago.

Velika zaloga klobukov, čepic, če-
vljev, perila in kovečkov.

Kdor kupi za pet dolarjev, dobi
darilo.

FRANK UDOVIČ,

EKSPRESMAN

1643 Blue Island Avenue.

CHICAGO, ILLINOIS

Prevaža pohištvo, premog, drva in
drugo Oglasite se pri njem.

Oddaljeni rojaki naj pišejo do
pisnico.

A. R. Belmont, cvetličar

ima v zalogi vse vrste svežih in umetnih cvetlic

Zaloga las in kit

3706 W. 26th St., blizu Lawndale ul.

TELEFON LAWDALE 437.

Angleščina

brez učitelja! Slovensko An-gleška Slovní-ca, Tolmač in Angl. Slov. Slovar stane samo \$1.00, in je dobiti pri

V. J. KUBELKA,

538 W. 145 St., New York, N. Y.

Največja zaloga slov. knjig.

Pišite po cenik!

POZOR! POZOR!

JOHN HROVAT,

Hrvatsko-slovenski brivec se pri-poroča jugoslovanom za mnogo-brojen obisk.

Brivnica prvega razreda.

1707 S. Center ave., CHICAGO.

POZOR! SLOVENCII POZOR!

SALOON

s modernim kerliščem

Sveže pivo v sodčkih in buteljkah

in druge raznovrstne pijače ter uniške smokke. Potniki dobe čedno pre-močišče za nizko ceno.

Postrežba točna in isborna.

Vsem Slovincem in drugim Slovanom se toplo priporoča

MARTIN POTOKAR,

1625 So. Centre Ave. Chicago

LOUIS RABSEL

moderno urejen salun

NA 113 MILWAUKEE AVE., KENOSHA, WIS.

Telefon 1199.

POZOR!

Podpisani naznanjam roja-kom v Chicagi in okolici, da sem odprl novi saloon na

825 Blue Island Ave. Točim dobro pivo, vino in dobro wi-sko.

Se priporoča

John Mladič

2236 So. Wood St. Chicago

Leopold Saltiel

ODVETNIK

v kazenskih in civilnih zadevah.

Auto Phone 6065.

Office Phone Main 3065

Residence Phone Irving 4179

URAD: 27 METROPOLITAN BLOCK

Severozap. ogel Randolph

in La Salle ulice

Stanovanje: 1217 Sheridan Road.

Valentin Potisek

GOSTILNICAR

1237-1st St., La Salle, Ill

Toči vse, gostilni podrejene pijače

inse priporoča rojakom na obliem obisk.